

Ma a Kiszínházban

Schiller-bemutató

Friedrich Schiller *Ármány és szerelem* című háromfelvonásos tragédiáját mutatják be ma, pénteken este 7 órai kezdettel a Kiszínházban. A produkciót Pethes György rendezte, a díszleteket és a jelmezeket Molnár

Zsuzsa tervezte. A főbb szerepekben Király Leventét, a még főiskolás Kőszegi Ákóst, továbbá Janisch Évát, Mentés Józsefet, Dobos Katit és Szirmai Pétert láthatja a közönség.

Az ismeretterjesztés helyzete, feladatai

Elnökségi ülés a TIT-ben

Tegnap, csütörtökön elnökségi ülést tartott a TIT Csongrád megyei szervezete az ismeretterjesztő társulat Kárász utcai klubjában. A napirendi pontok előtt az ülést ünnepélyes aktus nyitotta meg: Gábor Miklósné dr. megyei elnök köszöntötte 75. születésnapja alkalmából a TIT-ben kezdetektől fogva aktívan tevékenykedő dr. Gruber László szabadságvetemi szervezőtitkárt, s átnyújtotta neki az országos elnökség elismerő oklevelét. Ezután dr. Jakucs László tanszékvezető egyetemi tanár, a megyei elnökség alelnöke ismertette az országos elnökség határozatát a **természettudományok ismeretterjesztés helyzetéről és megyei feladatairól.**

Hazai közgondolkodásunkban a természettudományos műveltség elismertsége még korántsem éri el a jelentőségének megfelelő rangot — éppen ezért igen fontos

megyei szinten is az eddigieknél jobban foglalkozni e forma sajátosságaival és a fejlesztés lehetőségeivel.

Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese, a megyei elnökség alelnöke a kistélepoléseken folytatott ismeretterjesztés feladatairól beszélt, az országos ügyvezető elnökség határozatait alapján. A megyében összesen 14 ilyen községi találkozó, a legtöbbször TIT-csoport működik. Sajnos, kapcsolataink a városi titkárokkal, illetve a művelődési központokkal, elégtelennek mondható, ők viszont hiányolják a megfelelő központi tájékoztatást és irányítást. Gondot okoz az előadók utaztatása is. A jövő legfontosabb feladata, hogy javuljon az együttműködés, jobban ismerjék a helyi igényeket, s előnyben kell részesíteni a lakosság aktivitására épülő formákat és módszereket.

Korszerű kereskedelem falun

Tanácskozási a Népfrontban

A falvak lakosságának ellátásában meghatározó szerepet töltenek be a fogyasztási szövetkezetek: szerte az országban 13 ezer boltjuk és 6 ezer 300 vendéglátó egységük várja a vásárlókat, és elégítik ki mindinkább növekvő igényeiket — hangzott el a Hazafias Népfront szövetkezetpolitikai albizottságának csütörtöki ülésén, amelyen áttekintették, miként vezethetnek be a kisebb településeken is napjaink korszerű kereskedelmi módszereit.

Felmérések szerint még mintegy 900 községben, tanyán nincs folyamatos kereskedelmi ellátás, s ez hátrányosan befolyásolja a népességmegtartó-képesség alakulását. A lakosság jogos óhaja, hogy helyben szerezhessen be a legfontosabb közszükségleti cikkeket. A fogyasztási szövetkezetek ezeknek az igényeknek a kielégítésére a közelmúltban hároméves programot kezdeményeztek, amely révén számottevően bővül majd a kereskedelmi hálózat és új, az eddigénél lényegesen jobb körülmények fogadják majd a vevőket.

A tanácskozáson szó esett arról is, hogy a falusi üzletekben miként szélesíthetők az iparcikkek választékát, mert a közlekedési költségek növekedésével megnehezült a vonzáskörzetek nagyobb áruházainak megközelítése.

Körképkapcsolatok

Moszkvai muzeológusok Szege den

(Észak és Dél döntő ütközete látható az amerikai Gettisburg városában levő panorámaképen; a szvasztópoli a város törököktől való visszafoglalásának eseményét örökítette meg: a moszkvai az 1812-es boroginói csatát, a Napóleon elleni győztes ütközetet; a mi restaurálás alatt levő óriási vásznunk, a Feszty-körkép, a magyarok bejövételét, a honfoglalás eseményét. De van hasonló körkép Prágában, a bulgáriai Plevénben, és Koreában is. Nem véletlen, hogy a szegedi restaurálás immár nyolc éve tartó munkája folyamán a múzeum munkatársai kapcsolatokat kerestek a többi, a Feszty-körképhez hasonló mű „gazdáival”, szakemberekkel. A kapcsolatok kölcsönösök, az elmúlt napokban például moszkvai vendégei voltak a Móra Ferenc Múzeumnak: Ludmilla A. Grigorjeva, a Moszkvai Műemléki és Múzeumi Felügyelőség vezetője és Oleg N. Papkov, a Boroginói csata Múzeumának igazgatója.)

O. N. PAPKOV: Jól ismert tény, hogy 1812-ben Kutuzov csapatai a honvéd háború döntő győzelmét aratták a boroginói csatában. Az orosz nép történetének ez egyik legfényesebb lapja, nem véletlenül szentelt ennek jelentős teret Háború és béke című regényében Lev Tolsztoj, komponált szimfóniát Csajkovszkij. A francia származású, de már orosz földön született festő, Frantz Roubo, aki akadémiai tag is lett, 1912-ben elkészült a boroginói csatát megörökítő hatalmas körképével. A mű 115 méteres körpalást, magassága 15 méter. Konkrét eseményt dolgoz fel, a jól ismert történelmi személyek mellett emléket állít az orosz nép névtelen hőseinek. Roubo három ilyen körképet festett, az ő munkája a szvasztópoli panorámakép, melynek sorsa igencsak viszontagságos volt, a német megszállás alatt szétvágtatták darabjait, matrózok őrizték, rejtgettek, majd a felszabadítás után restaurálták. Moszkvában a Boroginói csata Múzeuma jelentős történelmi események színhelyén áll, az

új épületet a Kutuzov sugárúton, a csat 150 éves évfordulóján, 1962-ben nyitották meg, nem messze attól a dombtól, ahol annak idején Napóleon imádkozott az égiekhez Moszkva bevételeért, közel a győzelem emlékére emelt diadalkapuzathoz. A múzeum épülete mellett áll a boroginói győző, Kutuzov lovasszobra. Intézményünkben a panorámakép mellett olyan festményeket, rajzokat, karikatúrákat, szobrokat, dokumentumokat, fegyvereket, egykori katonai uniformisokat őrzünk, amelyek ezt a kort, a honvéd háború történetét idézik. Fiálénk az a kunyhó, az az emlékhely, melyben Kutuzov és tábornokai a döntő csata előtti utolsó megbeszélést tartották. Naponta mintegy ötezer látogatónk van, a nézőket nem lasszóval fogjuk, ez tulajdonképpen spontán érdeklődés. Ebben az évben már másfél millió néző fordult meg nálunk. 1962, az új épület felavatását követő húsz évben 25 millióan jöttek el megnézni Roubo remekét, közülük minden ötödik külföldi volt.

L. A. GRIGORJEVA: A XIX. század végén, a XX. század elején nem véletlenül születtek ezek a hatalmas körképek Amerikától Oroszorszáig, Csehszlovákiától Bulgáriáig. Úgy gondolom, ekkor ébredt öntudatára sok nemzet, ebben az időszakban erősödött a nemzeti érzés, melynek hatásos és jó eszköze volt a képzőművészet, mely előszerezte a választotta témáit egykori csaták, diadalmas ütközetek, sorsfordító győzelmek eseményeit. Bizonyítani igyekezett a korabeli ideológiához kapcsolódva a nemzet történelmi kontinuitását, a nép nagyszerűségét, szerette volna visszaállítani a megtépzott nagyságot. Ehhez a heroizmushoz kevesek voltak a meglevő formák és keretek, új módszerek és méretek váltak szükségessé — ebből az igényből született a hatalmas körképek, amelyek még olyan pszichológiai hatást is elértek, hogy a nézőket részesévé tették az eseményeknek.

O. N. PAPKOV: Egy-egy ilyen óriási mű restaurálása tulajdonképpen folyama-

tos feladat. Különlegesen nagy munkát jelentett a szét-szabdalt, hiányos, megtépzott szvasztópoli körkép helyreállítása, mely speciális módszereket, soha nem alkalmazott technikai megoldásokat igényelt. Fotók, rézkarcok alapján íveket készíteni a hiányzó részeket, megteremteni az egységes felületet, s ezáltal a harmonikus összhatást. Ilyen művek felújítása igényli a korabeli technikák tanulmányozását, egy sokirányú és tervszerű feltáró-kutató munkát, melynek nemcsak művészettörténészek és festők a részesei, hanem fizikusok, kémikusok, biológusok, technikusok is. Komplex, hosszú és folyamatos munka egy-egy óriási alkotás restaurálása, ezért jelentős a tapasztalatok átadása, a vélemények cseréje.

L. A. GRIGORJEVA: Mi a Szovjetunióban rendkívül fontosságot tulajdonítunk az ilyen alkotások tudatformáló, nevelő, emberalakító erejének. A hazafias és a háború elleni nevelő munka sokféle eszköze és módszere áll itt rendelkezésre — művészi formába öntve. A kisiskolásoktól a pionirokig az egészen a katonákig múzeumai foglalkozások sorát dolgoztuk ki, melyet a múzeum tudományos tanácsa is megvitát, segít. Ellenőriz, az üttörők például ilyen közegben hallhatnak a férfias tulajdonságokról, a hazaszeretetről, a katonának pedig olyan kérdésekről, mint a haza feltételvédelme, az önfeláldozó magatartás.

(A szegedi Móra Ferenc Múzeumban a moszkvai vendégek és dr. Trogmayer Ottó megyei múzeumigazgató együttműködési megállapodást írt alá tegnap, csütörtökön. A dokumentum szorgalmazza a kapcsolatok erősítését, a jövő évben például kiállítások, szakemberek és publikációk cseréjét tervezik, s legfontosabb programként, szegedi szakemberek tanulmányozhatják a Moszkvában lezajlott restaurálás tapasztalatait és eredményeit, melyet minden bizonnyal haszonnal alkalmazhatnak a Feszty-körkép munkálatainál.)

T. L.

November hónapban

Beszéljünk többet az egészségről!

November: fogászati és testápolási hónap. A hír hallatán valaki gúnyosan megjegyezte: „Annak csapni ekkora propagandát, hogy az év 12 hónapjából csak egyben ügyeljünk a fogmosásra meg a tisztálkodásra! Tán a többi, tizenegy hónapban sutba lehet dobni fogkefét, szappant?”

Szó ami szó, bugyuta kérdés ez az iménti, mégis hordoz valami igazságot, amelyre érdemes odafigyelnünk. Mindenféle kampanyoknak — így az egészségnevelőknek is — szépségihabja, hogy azt a képzetést keltsék, mintha bizonyos, létfontosságú kérdésekkel elegendő lenne csupán egy napon, egy héten, egy hónapon vagy akár egyetlen éven át, koncentráltan foglalkoznunk, de akkor végkimerülésig, a nevezetesen rövidebb-hosszabb időszak után meg szépen újra elcsendesedhet a föl-korbecsolt érdeklődés, elszunnyadhat a nemes szándék.

Pedig nem erről van szó. A nevelés sajátja, hogy mint a gondosan elvetett magból, belőle is kikel valami, ami fejlődik, és saját törvényei szerint önálló életet él. A helyes életmód tudnivalóit is el kell hinteni először, hogy gyökeret eresszenek, hogy megerősödjön az ember sajátjaként, szokásaként épüljenek be mindennapiainkba. Beszélmi kell tehát mindarról, ami segít megvédeni egészségünket. Beszélmi, olykor a figyelemfólkeltés, a meggyőzés, akár az elriasztás eszközeivel is, hogy saját érdekében mindenki eljusson a fölismerésig: milyen igaz, hogy legnagyobb kincs az egészség. Megőrzése rajtunk is múlik. S ha ez a november képes lesz arra, hogy embereket ébresszen rá az egészség semmivel össze nem mérhető értékére, már nem hiábavaló az efféle hónapok

megrendezése. Mert aki eljutott idáig, az az év többi hónapjában sem él más elvek szerint.

E gondolatok jegyében ajánlom olvasóink figyelmébe a KÖJÁL egészségnevelési osztálya, a November 7. Művelődési Ház, a népfőnt megyei balesetvédelmi és társadalmi bizottsága által megrendezendő újszegedi egészségnevelési hetet, amelynek első rendezvénye hétfőn este 6 órakor kezdődik a November 7. Művelődési Házban. Dr. Daru József szülész-nőgyógyász és dr. Kiss Ferenc pszichológus vezeti a Beszélgetések — epizódok a szerelemről című film levetítése utáni vitát. Kedden 10 órakor óvodai egészségnevelési vetélkedő lesz az Odesszai körüli óvodában, délután 3-kor pedig dr. Kajári Irén osztályvezető főorvos a korszerű gyermekélelmézésről tart előadást a művelődési házban, ahol válaszul az életmezésvezetők és az érdeklődők kérdéseire is.

Szerdán délelőtt a Rózsa Ferenc sugáruiti óvodások vetélkednek, délután 5 órakor autogen tréning színhelye lesz a művelődési ház. Csütörtökön a Vedres utcai óvodások versenyeznek, ki tud többet fogmosásról, a tisztálkodásról, délután 5 óráig a művelődési ház kertbarátkörében Élet, egészség, biztonság címmel a kiskerti növényvédelemről, a balesetek megelőzéséről lesz szó, és dr. Keszthelyi Béla megyei szakfogyógyász és a Nővényvédő szer, gyógyszer, alkohol címmel tart előadást. Az újszegedi egészségnevelési hét a pénteken délután 5-kor, az odesszai egészségnevelési klubban megtartandó Tabus tubus témájú rendezvénnyel zárul, melynek házigazdája dr. Farkasinszky Teréz főorvos. Egyébként a jövő hét minden napján megtekinthető a művelődési házban Urbán Tamás Gyermekünk egészsége, jövőnk gazdagsága című fotókiállítás.

Ch. A.

Megkezdődtek a munkásörség egységgyűlései

Országsszerte megkezdődtek a munkásörség egységgyűlései, amelyeket a következő hetekben tartanak meg. A tanácskozáson a munkásörparancsnokok beszámolnak a testület tagjainak a népgazdaság, a közélet és a fegyveres szolgálat terén végzett idej munkájáról. A rendezvényeken részt vesznek és felszólalnak a párt-, az állami és társadalmi szervezetek helyi vezetői, valamint a társ fegyveres erők és testületek képviselői, s a gyűléseken a beszámoló párttaggyűlések állásfoglalása alapján értékelik a testületi tagok párt-

megbízatásainak végrehajtását. Ezeken a fórumokon sok ezer munkásör mondja el véleményét a párt politikájáról, társadalmi életünkről is.

A gyűléseken számba veszik a kongresszusi és a felszabadulási munkaverseny eddigi eredményeit. A Komárom, a Baranya, a Nógrád, a Veszprém és a Borsod megyei munkásörök például sok ezer tonna szén tervben felüli termelését vállalták, amellyel elsősorban a lakosság jobb ellátását szolgálják. A mezőgazdaságban dolgozó munkásörök Vas,

Újítások a gárdisták munkájában

A fiatalok hazafias, honvédelmi nevelésének egyik fontos formája az Ifjú Gárda mozgalom. Csongrád megyében 1167 fiatal vesz részt a különböző szakegységekben. Létszámuk az elmúlt években jelentősen nem változott, de mint az a megyei KISZ-bizottság tegnapi, csütörtöki ülésén elhangzott, nem is a létszámbővítése a

legfontosabb célja a megyei parancsnokságnak. Zelei István megyei Ifjú Gárda parancsnok az utóbbi két esztendő törekvéseit, tapasztalatait ismertette az ifjúsági vezetőkkel. Eszerint néhány területen javult a gárdisták képzése. Kiemelkedő a rendőri szakegységekben — ez is a legnépszerűbb a fiatalok körében — jól végzik munkájukat a munkásör, határőr és honvéd szakegységek is. Dicséret illeti a szegedi, csongrádi, makói, szentesi parancsnokságokat. Ugyanakkor hiányoznak a gárdák több olyan településén, ahol elvileg biztosítottak a működésükhöz szükséges feltételek. A megyei parancsnokság fontosnak tartja, hogy még színvonalasabbá váljon a fiatalok képzése, fölőkészítése. Természetesen szorgalmazza az új egységek létrehozását is. Több új kezdeményezésük volt eredményes, így az első megyei szakalegységi verseny, a nyári gárdista építő tábor, az őszi társadalmimunka-

A vitában fölszólalók — Kis Eva, Tóth Tamás, Kozma József testületi tagok, Turcsikné Süli Mária, Szilágyi János a megyei KISZ-bizottság titkárai — hangsúlyozták: mivel a gárdisták többsége középszkolások, jobban kellene figyelni a foglalkozások s az egész évi tevékenység tartalmára. A diákok lekezesek, romantikák, közösségi élményeket várnak, de a szakszerű, alaki ismeretek átadásához elengedhetetlenek a diákok életkori sajátosságaihoz igazodó pedagógiai módszerek is. Krónikus bajokkal küszködik az egyetemi, főiskolai honvédelmi oktatás; hiányzik a megfelelő tematika, módszer. Ezzel is magyarázható, hogy a fölsőfokú intézetekben nem működnek szakegységek. Általános gondként fogalmazták meg, hogy az egységeket nem látják el megfelelő egyenruhával. A téma tárgyalásán részt vett Lesták József, a KISZ KB Honvédelmi Nevelési Tanácsa titkárságának helyettes vezetője.

Az ülésen megtárgyalták a megyei KISZ-bizottság 3. májusi munkaprogramját is.